

det — maatte vi selvølgelig vælge et Middel, som vel Forretningsordenen har tænkt sig anvendt, men dog ikke ganske tydeligt har tænkt sig anvendt i det Tilfælde, idet man tør antage, at den ikke har anset et saadant Tilfælde for muligt. Men det ærede Medlem maa undskyldes: Hvor meget vi end puffedes at holde Formanden som saadan udenfor Kritik under den Forhandling, vi dengang førte, stod dog det Princip, vi arbejdede for, langt over dette Hensyn; men det forekommer mig, at ærede Medlemmer og nu ogsaa det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgtreds da lod sig formeget bevæge af visse personlige Følelser, idet nemlig dette ærede Medlem erklærede, at han ellers var enig med os. Det kommer jeg imidlertid tilbage til senere. — Til det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgtreds (Klein) kunde jeg have nogle enkelte andre Bemærkninger at gjøre; men jeg har egentlig allerede fremhævet det, der for mig var det vigtigste, nemlig at pointere, hvorledes dette i denne Edsfag alvorlig bekymrede Medlem har i saamange Aar været Rigsdagsmand og i flere Aar Justitsminister uden at tage Initiativet til eller medvirke til fuld Forklaring og Udførelse gennem Lovgivningen af Grundlovens § 79. — Jeg har dernæst et Par Ord til det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgtreds (Bojsen). Jeg kunde vel forstaa, at det ærede Medlem, skjøndt Alle, dengang Beslutningen var for, syntes, at bare vi kunde faae en anden Rigsdagsed, vilde de være med Altsammen, dog nu, da Forslaget saa kommer, har tusinde Grunde imod det. Formen, Anledning, Indholdet, Alt er ham imod. Han skulde bare finde en anden Udvei, som naturligtvis heller ingen Udvei er. Dette ærede Medlem, der dengang lod saa forarget og fortalte om den Forargelse, der var vaft i vide Kredse — det var hans eget Udtryk — har nu rent glemt det og vil ikke staa os bi med at faae denne Sag, der her har foreligget for os og været ligesom Brændpunktet, afveien, men finder paa andre Omveie, som paa ingen Maade blive Udveie. Det ærede Medlem har imod Lovsformen, fordi han siger, at det vil tage Magten og Myndigheden fra Folkethinget. Jeg gad vide, hvilken Magt og Myndighed Folkethinget har øvet her? Mener han, at Folkethinget virkelig i Forening med dets Formand kunde beholde denne Sag for sig, saa burde han sige os, hvorfor da ikke denne Sag blev ordnet i de 6 Uger fra den 4de Oktober, da Langelandsadressen kom herind, og indtil Midten af November, saa at Enhver af os kunde have valgt mellem en borgerlig og en religiøs Formulær. Men det ærede Medlem har jo Intet for denne Antagelse, thi det, han ansætte som tidligere foregaaet med Hensyn til denne Sag, talte jo netop mod hans egen Opfattelse. Naar det ærede Medlem mente, at begge Rigsdagens Formænd kunde gjøre dette, bliver mit Spørgsmaal

atter det samme: Hvorfor var det da ikke stet, hvorfor blev der ikke givet os Bevis derfor, hvorfor har man fra Oktober indtil nu ikke givet os et saadant Bevis? Saa kunde vi have sparet al Forhandling! Dette er altsaa ikke Grunde, der kunne bære det ærede Medlems Modstand mod dette Forslag, en Modstand, der staar pif imod Udtalelser af ham tidligere, som han nu søger ad anden Veie at komme bort fra. Saa siger det ærede Medlem angaaende Anledningen til denne Sag: Forslagsstillerne maa have en Følelse af, at Forholdet ved denne Edfattelse ikke var, som det burde være. Jeg har ganske vist en Følelse af, at uhyre Meget ved denne Sag ikke var, som det burde være; ogsaa det ærede Medlems Optræden, følte jeg, var ikke, som den burde være, thi han stillede sig lige overfor et enkelt Medlem her i Salen docerende om Forargelse paa en Maade, som ikke forekom mig forsvarelig lige overfor dem, der staa paa et andet religiøst Standpunkt. Er her Tale om Forargelse, da skulde vi i de Aaringer, vi have siddet her, have sørget for at have stillet denne Sag saaledes, at vi ikke kom til at give Forargelse ved hele den Ordning, hvorunder vi have stillet Grundlovens § 79. Den Følelse skulde det ærede Medlem have taget sin Part af og ikke have stillet sig paa det høie Stade og kastet det Ansvar bort, som han efter min Mening har i dette Spørgsmaal sammen med alle os Andre saavel som med tidligere og nuværende Justitsministre. Han skulde ikke have samlet alt det sammen og stillet sig op paa det som paa en Piedestal, for derpaa at kaste Ansvaret og Forargelsen over paa et nyvalgt Medlem. Jeg stal ikke nærmere betegne denne det ærede Medlems Optræden, for ikke at løbe den Risiko, at det skulde kaldes uparlamentarisk, men jeg henstiller kun til det ærede Medlem, om han ikke kan forstaa, at jeg inderlig maatte føle, at det ærede Medlems Udtalelser dengang, selv om de vare parlamentarisk tilladelige, og selv om de kunde bruges i en parlamentarisk Debat, dog i den Sag, hvorom det her gjaldt, var af en saadan Natur, at de maatte faare og krænke. Jeg siger; der er en Forargelse i dette Forhold, men det er os Alle, der have givet den. Det er efter min Mening det Samfund, som har be- kjendtgjort gennem Grundloven, at det tillægger Folk Religionsfrihed, og som dog ikke vil gjen- nemføre den i sin Lovgivning, der giver Forargelsen. Det er dette Samfund og alle dets virkende Kræfter — uden at jeg stal fremhæve Enkelte, — der her have givet Forargelse, og den staar fast, saalænge vi ikke sørge for, at Lov- givningen fuldt ud giver enhver dansk Borger, hvad Grundloven tilfuger ham uden Hensyn til hans religiøse Standpunkt. Naar det ærede Medlem lægger mig i Munden, at hele denne Edsfag var et Komediespil, veed jeg ikke, hvorfra det ærede Medlem har Ret til at anvende disse Ord paa mig